

EL 'BOOM' DE L'ESPIRITUALITAT

EL BUDISME, EN ALÇA
La Casa del Tibet de Barcelona s'omple de persones que reciten mantras en les sessions de pregària i de meditació budista. FRANCESC MELCÓN

a
ara

P. 47

Els mòbils que s'anticipen i saben què ens convé

P. 48

El calendari d'advent guanya protagonisme

P. 59

Pedro Alonso: "Ara s'ha d'eradicar la malària"

Jo crec en un altre Déu

Reportatge

JOAN SERRA

Thubten Wangchen, monjo director de la Casa del Tibet de Barcelona, es descalça per entrar a l'espai preparat per a la sessió de meditació i oració. Un centenar de persones, budistes i també d'altres confessions, esperen que ocupi el seu lloc a l'altar. La cerimònia, convocada per commemorar el camí fet per Buda del paradís al món terrenal, pren cos quan es verbalitzen els primers mantras, que trenquen un silenci respectuós. Els assistents acompanyen el monjo budista en la recitació de les oracions. Amb un cop d'ull a la sala, il·luminada per desenes d'espelmes, n'hi ha prou per constatar una certesa: l'espiritualitat està de moda.

La Casa del Tibet de Barcelona és un dels espais quotidians per a les persones que han decidit descobrir el budisme, present a Catalunya des de fa més de tres dècades. És el cas de Mireia Pretus, de Barcelona, que

No hi ha gent a missa, però la meditació arrasa. A què respon tanta espiritualitat?

ha incorporat els fonaments budistes a la seva vida des que va llegir *El llibre tibetà de la vida i la mort*, del mestre Sogyal Rimpotché. Va ser una experiència que la va marcar, fins al punt que va abandonar la carrera de periodista per entregar-se als ensenyaments de procedència oriental. Ara treballa com a traductora en les conferències del mestre que la va inspirar, fa classes a l'Associació Rigpa i prepara materials per a cursos budistes d'arreu de l'Estat. Parla Pretus, que té 35 anys: "Ja m'havia interessat pel budisme abans, però vaig tenir una revelació. Aquesta manera de veure el món em va resultar molt familiar. Per què em vaig fer budista? Perquè vaig trobar un

sentit a la vida, perquè el budisme em va permetre retrobar-me". Aquesta barcelonina diu que té una vida plena: "El budisme s'ha convertit en la meua guia. És una inspiració i alhora un refugi. Penso com era fa deu anys i dono gràcies a Déu per fer aquest trajecte. M'adono de la serenitat i de l'estabilitat emocional que he guanyat". Cada dia dedica una estona a l'estudi i a la meditació en una habitació del seu pis, adornada com un petit altar. "Això em serveix per estar desperta i actuar amb discerniment", afirma Pretus.

La societat del segle XXI no és tan secular com ens havíem imaginat. Ho argumenta Joan Estruch, del Grup de Recerca de Sociologia de la

Religió: "En contra del que havíem predit, que apuntava cap a la decadència de les formes religioses, estem assistint a una ebullició de la religiositat. Per definir-ho utilitzem el terme espiritualitat perquè és una paraula que vesteix bé, però en el fons estem parlant del mateix". Ja és una evidència que les noves formes de religiositat han guanyat terreny a la presència hegemònica de l'Església catòlica, tot i el pes específic que manté el cristianisme, com s'ha constatat amb la visita de Benet XVI a Barcelona.

La necessitat espiritual

Omplir la dimensió espiritual s'ha convertit en un repte, no només per als catòlics practicants sinó també per als que no combreguen amb els valors tradicionals. Així s'expressa Pretus, devota budista: "Jo, per exemple, fugia de la religiositat. Vaig estudiar en un col·legi de monges i no em sentia satisfeta amb segons quins discursos. Però alhora entenia la necessitat d'omplir la dimensió espiritual, una prioritat molt humana. Si no la cultives, pots sentir un buit interior".

Thubten Wangchen, que va arribar a Barcelona fa 28 anys, detalla els motius per entendre la presència creixent de seguidors de les confessions d'origen oriental: "La gent busca respostes i espais per calmar les seves preocupacions. El budisme els pot ajudar a estar més contents i a viure dignament". A Occident hi corre aire fresc pel que fa a pràctiques espirituals. L'ànima de la Casa del Tibet reflexiona: "Han arribat nous corrents, que encara són una novetat i que sonen bé. Per exemple, el budisme s'associa a la vida pacífica, al somriure del Dalai Lama. Aquest tipus d'imatges en positiu han guanyat terreny".

El mapa confessional és mestís

La Catalunya confessional també és mestissa. En un escenari d'auge de l'espiritualitat, el mapa religiós català és tan divers com la seva ciutadania. De fet, el degoteig immigrant -Catalunya ha acollit més d'un milió d'estrangers en l'última dècada- ha multiplicat la presència de fidels ortodoxos, protestants i musulmans. Les dades facilitades per la Direcció General d'Asser Religiosos

corroboren el creixement de gran part de les minories religioses en els últims sis anys, tot i que les xifres constaten, sobretot, una consolidació i reestructuració de les comunitats. Els centres de culte evangèlics, els oratoris islàmics, les associacions budistes i les esglésies ortodoxes són els que experimenten un augment més destacat. Arreu del territori es comptabilitzen 7.851 centres que pertanyen a més d'una dotzena de confessions religioses.

Les creences d'inspiració oriental, com el budisme, brillen en el nou escenari religiós. Només cal observar com s'han multiplicat els espais de meditació. "Hem percebut una necessitat, un interès per omplir aquesta dimensió espiritual", explica Montse Castellà, presidenta de la Coordinadora Catalana d'Entitats Budistes, nascuda fa tres anys i que agrupa una setantena de col·lectius budistes actius a Catalunya, així com 55 centres de culte. Castellà amplia la reflexió: "La gent s'ha adonat que no pot assolir la felicitat pel camí material. El budisme et permet accedir a la reflexió interior per la via de la meditació".

La veu del carrer Creus en Déu?

Núria Molina (79 anys)

"Alguna entitat superior hi deu haver. M'han passat coses bones a la vida i sempre he cregut que existeix algú que ens ajuda des de dalt"

Ana Morales (50 anys)

"Déu existeix, tot i que no crec ni en l'Església catòlica ni en el Papa. Sempre he considerat que hi ha d'haver algú més elevat que nosaltres"

Gladys Sereño (33 anys)

"Hi creia fermament, però he patit tants contratemps que cada cop em costa més. Vull pensar que Déu ens observa i que ens guia"

Dades per entendre la diversitat
La immigració i les inquietuds espirituals, motors del canvi

15,3%

Percentatge de catalans que es defineixen catòlics practicants

Només aquest percentatge de catalans es defineixen com a catòlics practicants, segons les dades del Centre d'Estudis d'Opinió recollides el juliol del 2010. Uns nou milions de persones d'arreu de l'Estat van posar la creueta a la casella de la declaració de la renda del 2009 a favor de l'Església catòlica, que ingressarà 252 milions d'euros.

69,2%

El percentatge de casaments civils és superior al de catòlics

La refundament de la fe cristiana també es constata en les dades de casaments. A Catalunya només es van celebrar 8.824 enllaços catòlics durant el 2008, segons les últimes dades de l'Idescat. Es van registrar 20.417 matrimonis civils, un 69,2% del total. Només tres de cada deu parelles opten per casarse per l'Església.

1,2 milions

La població d'origen estranger que viu a Catalunya

La contribució de la població immigrant al mestissatge religiós ha estat molt significativa. Les dades provisionals del padró (juliol del 2010) indiquen que a Catalunya hi ha empadronades 1.241.522 persones estrangeres. La xifra equival al 16,4% de la població catalana, que és de set milions i mig d'habitants.

L'hinduisme també ha fet un salt endavant en els darrers anys. Dels 16 oratoris hinduistes que hi havia a Catalunya l'any 2004 s'ha passat als 34 centres de culte al 2010.

El progrés més rellevant l'ha protagonitzat la comunitat protestant de Catalunya. Té 600 esglésies evangèliques repartides pel territori, una xifra que gairebé dobla el nombre de centres de culte que aquesta confessió tenia l'any 2004. L'arribada de ciutadans de l'Amèrica Llatina i l'escenari de pluralitat religiosa han facilitat els progressos. Ho explica Guillem Correa, secretari general del Consell Evangèlic de Catalunya: "Cada vegada hi ha més gent que té la valentia de reconèixer la necessitat d'espiritualitat. La vella Europa no passa absolutament de tot, com ens havíem cregut. Hi ha una recerca de respostes en un escenari de llibertat religiosa. Això és enriquidor".

I les respostes no es busquen només en els temples, sinó també en els llibres. Ho retrata Marta Selvas, editora del segell Lucièrna (Grup

EL BOOM DE L'ESPIRITUALITAT

VE DE LA PÀGINA ANTERIOR

62), especialitzat en obres d'espiritualitat: "S'ha produït una evolució del pensament i de les llibertats individuals. La gent se sent desenganyada de certs referents, com els valors catòlics, que abans eren vàlids i que ara semblen molt rígids. Els llibres que exploren aquestes noves vies d'introspecció tenen demanda". Anna Soldevila, editora de La Butxaca, amplia la reflexió: "La religió exigeix un ritual i els llibres de creixement personal són un recurs contemporani. Tots necessitem buscar guies que ens permetin entendre el món actual".

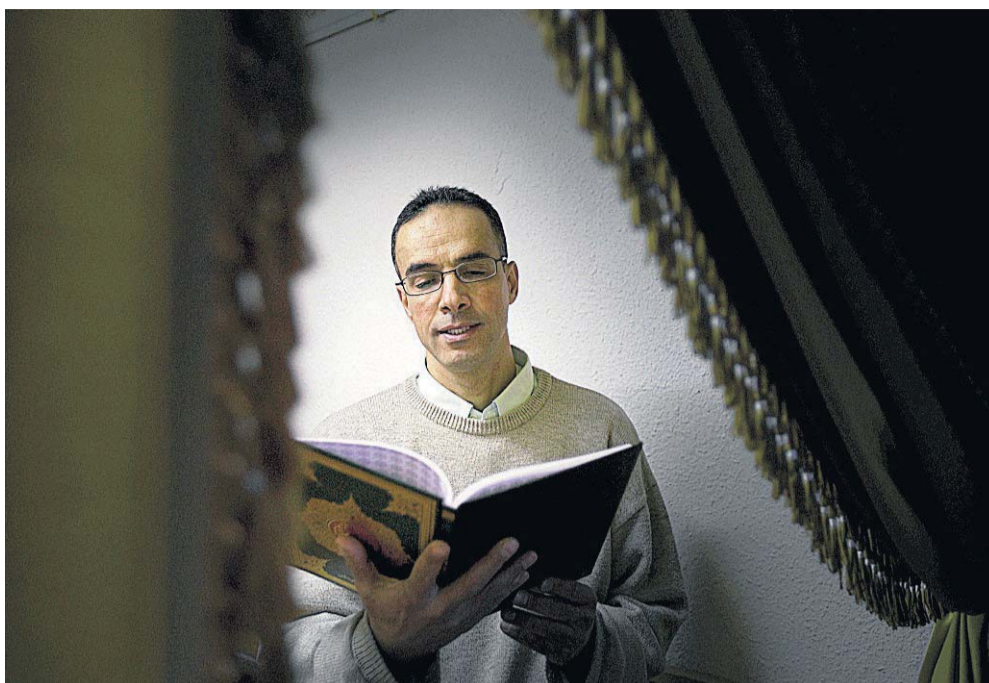
Seminaris mig buits

El cardenal de Barcelona, Lluís Martínez Sistach, admetia en el seu darrer llibre, *Revitalitzar la nostra identitat cristiana* (Pòrtic), que l'Església catòlica viu actualment a Europa un "hivern vocacional". L'obra va precedir la visita de Benet XVI a Barcelona. Al Seminari Interdiocesà del carrer Casp es pot certificar aquesta realitat. Només hi resideixen una vintena de joves que volen convertir-se en capellans, una xifra sensiblement inferior a la d'èpoques passades. Gairebé la meitat d'aquests aspirants a preveres són d'origen estranger i la majoria procedeixen de països de l'Amèrica Llatina. El vicerector del Seminari, Pere Oliva, s'explica: "Aquí

Joan Estruch: "Hi ha hagut una notable desafecció de la gent respecte a les religions més institucionalitzades"

també s'ha accentuat la realitat de la societat actual. Som en un món global i ha arribat gent que ve d'altres països per ajudar-nos en la tasca pastoral". Cinc joves de les Filipines, dos de Colòmbia, un del Perú i un altre d'El Salvador compaginen els estudis teològics amb les classes de català per poder exercir a les parròquies un cop siguin ordenats. A les diòcesis catalanes hi ha 116 seminaristes que volen convertir-se en capellans.

Per què viu una crisi de vocacions l'Església catòlica? Respon Joan Estruch, del Grup de Recerca de Sociologia de la Religió: "Les migracions ens ajuden a entendre el nou mapa religiós, però també s'ha produït una notable desafecció de la gent respecte a les religions més institucionalitzades". El termòmetre de la fe cristiana indica un refredament dels valors difosos per l'Església en favor d'altres impulsos espirituals. La radiografia exigeix matisos, com apunta el vicerector del Seminari: "En aquesta Europa tan materialista i relativista, existeix una recerca de la fe que, de vegades, es tradueix en una recerca de la vida de l'esperit. Tenim un problema, ja que es desconeix el sentit més profund del que significa la vida cristiana. Impeira una visió esbiaixada del catolicisme". "L'Església havia vertebrat el model de societat i ara ja no és així", subratlla Jaume Botey, professor d'història de la UAB i membre de Cristianisme al segle XXI. —

Jamel el-Meziani, president del Centre Islàmic de Vic. PERE TORDERA

Aquesta és la Catalunya de les 195 mesquites

JOAN SERRA

VIC. La Catalunya que va descobrir Jamel el-Meziani el 1987, quan va trepitjar per primera vegada Vic, s'assembla molt poc al país mestís i pluriconfessional d'avui, que compta amb 195 mesquites. Hi va anar per visitar el seu germà, que ja estava establert a Osona, però no s'hi va quedar. A casa l'esperaven els estudis de física i química i una incursió acadèmica a l'economia. En aquella època, els plans d'aquest algerià de naixement, de pares marroquins i català per convicció passaven per Oslo, on es volia traslladar perquè hi veia més oportunitats. Però la insistència del germà va fer que El-Meziani s'instal·lés una temporada a Vic, on va conèixer una noia catalana que ja no el va deixar marxar. Ara, amb 47 anys i un fill adolescent, se sent satisfet del pas fet. "En aquella època, el coneixement que es tenia de l'islam era pràcticament nul. Ara tothom sap què significa el Ramadà. Hem d'entendre que les onades migratòries

també ens permeten obrir la ment", raona el president del Centre Islàmic de Vic i de l'associació Catalunya Plural.

Fer pedagogia

Fer-se entendre no és fàcil. "En un marc de crisi econòmica i de presència de discursos d'ultradreta és fàcil que es propagui la idea de l'odi i que es trenqui la convivència", diu El-Meziani, que treballa en tasques de logística de material sanitari a l'Hospital General de Vic. Per fer pedagogia, ell i els companys del Centre Islàmic participen activament en la vida de la ciutat. La mesquita del carrer Sant Pere, la primera que va obrir les portes a Osona, s'ha convertit en un exemple de cooperació amb el veïnat. "Encara que alguns vulguin mantenir latent el conflicte, la cultura catalana i la islàmica són una parella que de vegades no s'entén, però que vol viure sota un mateix sostre", expressa El-Meziani. Ell fa més de dues dècades que assumeix amb naturalitat la condició de català i musulmà. —

Les 'altres' religions

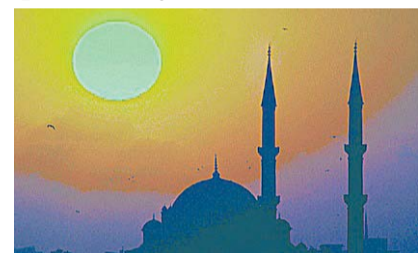
Catalunya té més de 1.100 temples de religions minoritàries

Església evangèlica

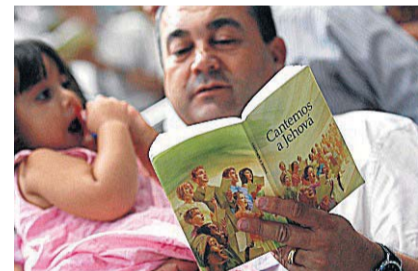
Més de 70.000 protestants assisteixen regularment al culte promogut en les 600 esglésies evangèliques de Catalunya. La presència al territori fa que el 75% dels ciutadans tinguin un temple evangèlic a prop: n'hi ha en 102 pobles.

Islam

El degoteig immigrant en l'última dècada –Catalunya té 1,2 milions de ciutadans d'origen estranger– ha fet visible la presència del col·lectiu musulmà. Ara hi ha 195 mesquites, una seixantena més que fa sis anys.

Testimonis de Jehovà

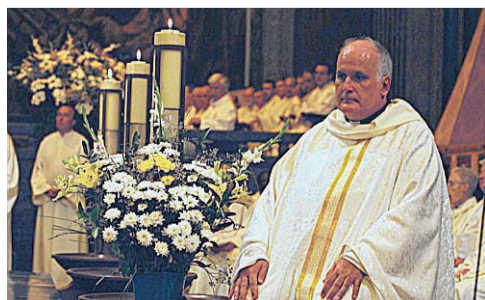
Amb 131 centres de culte, els testimonis cristians de Jehovà exemplifiquen la pluralitat d'opcions religioses. El col·lectiu, molt actiu en la prèdica de la seva fe al carrer, és la tercera confessió alternativa amb més presència a Catalunya.

L'home que es va fer capellà als 56 anys

J.S.

L'ESQUIROL. Potser va ser el vessant religiós del seu pare, un home de ciències que va assumir la direcció d'un dels instituts més concorreguts de Vic. Potser va pesar l'estima per l'estudi i el seu estat de solteria. Potser la vida l'hi va conduir, gairebé de manera natural, empès per unes creences cristianes fermes. La veritat és que Ricard Lázaro ha estat ordenat capellà amb 56 anys. El cas d'aquest osonenc és atípic, perquè

Ricard Lázaro el dia que va ser ordenat capellà. EL 9 NOU / ALBERT ALEMANY

cada cop escassegen més els seminaristes i encara són més excepcionals les vocacions tardanes. "No tinc la sensació d'anar a contracorrent", afirma Lázaro, que ja fa uns mesos que exerceix de mossèn a la parròquia de l'Esquirol i fa de professor de religió a l'institut Antoni Pous i Argila de Manlleu.

Un procés de 15 anys

El recorregut de Lázaro fins que s'ha convertit en prevere va començar fa uns 15 anys. Col·laborador habitual de missa, es va plantejar per primera vegada la possibilitat de convertir-se en seminarista després d'assistir a unes conferències pronunciades pels bisbes de Girona i Solsona. El següent pas va ser l'accés a l'Escola de Teologia de Vic, on va madurar la decisió. Lázaro relata: "Tota la meua vida havia considerat aquesta opció, tot i que em semblava que el camí lògic era convertir-me en diaca. Però vaig parlar amb el bisbe de Vic i em va aconsellar que, tenint en compte els meus estudis [és llicenciat en humanitats] i el fet que era solter, potser podia ordenar-me ca-

pellà". Llavors va iniciar una etapa de sis anys de formació compartida amb aspirants més joves que ell. El procés va acabar el 5 de setembre, el dia en què va ser ordenat prevere. "El meu pare va morir fa dos anys: va ser una llàstima que no pogués veure com m'ordenaven", reflexiona el vicari de l'Esquirol. Enrere quedava l'etapa com a laic, en què va provar diferents professions. Havia treballat a l'autoescola familiar i havia exercit com a professor i monitor, a banda de les incursions en el periodisme local.

Lázaro reflexiona sobre la crisi de vocacions: "Tenim oblidada la dimensió espiritual de l'home. Tinc la sensació que molta gent la desconeix. Però, per entendre-la, l'has de viure. Es tracta de trobar el sentit de la vida". Al capellà l'han marcat els viatges a Burundi i Ruanda, on va comprovar la dimensió més social de l'Església, i també el que va fer a Terra Santa. "Ha estat el meu viatge de noces", diu Lázaro. —